

OPONENTNÍ POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Název: Národní knihovna
Autor: Jakub Srnka
Pracoviště: FA ČVUT, Ústav nauky o budovách
Akademický rok: 2018/2019, letní semestr
Vedoucí práce: MgA. Ondřej Císler, Ph.D.
Oponent: Ing. arch. MgA. Martin Rusina, Ph.D.
Datum: 11.6.2019

Předmětem diplomové práce Jakuba Srnky je návrh nové budovy Národní knihovny na pražském nábřeží Ludvíka Svobody v místě dnešního Lannova parku.

Místo bylo zvoleno s přihlédnutím k tradiční úloze pražských náplavek pro umístění významných veřejných staveb. Svým měřítkem se blok knihovny v zásadě nevymyká podobným institucím na nábřeží. První problémy však nastávají už při samotném začlenění stavby do kontextu místa. Podle autora je stav Lannova parku „v naprosto nešťastném stavu“, protože jej „lemují převyšované domy z první republiky“, které se staví zády k městu a orientují se jen na řeku. Kritizuje formální monumentalitu a uzavřenost bankovních paláců ze 20. let a chce novou budovu otevřít městu pomocí otevřeného parteru. Paradoxně však pro knihovnu zvolil formu tradičního městského bloku s vnitřními atrií, což mu snahu dům propojit s okolím nijak neulehčuje. Deklarovaná prostupnost zůstává na polovině cesty: „Téměř celé přízemí i se vstupním podlažím knihovny se tak otevírá městu a nabízí nové průchody navazující na jeho strukturu a na několika místech tyto cesty pokračují k řece, která by se tak mohla aktivovat...“ To prostě není pravda. Na nábřeží je možné vyjít jen z rohů, z foyer nevede k řece dokonce ani boční vstup. Prostupnost blokem je také významně omezena průchodem přes foyer, a to nejen mimo otevírací hodiny knihovny.

Organizace knihovny je podřízena plynulosti zpracování fondů. Budova je podélně rozdělena na veřejnou a provozní část. Veřejná část knihovny ale postrádá přehlednost a čitelnost pohybu návštěvníků, ztíženého zejména v místech cezur vytvořených schodišťovými jádry. Také umístění a podobě hlavního vertikálního komunikačního uzlu by slušelo věnovat více pozornosti vzhledem k jeho prostorovému i symbolickému významu.

Klíčovým veřejným prostorem knihoven bývá hlavní čítárna nebo hala. Zde tuto roli přebírá dvoupodlažní hala pod mohutnou kostkou archivního fondu s robotickým zakladačem knih. Otázka osvětlení haly a jejího vztahu právě k tomuto archivu bohužel zůstává nezodpovězena. Hlavní čítárna je pak umístěna v čele budovy orientovaném směrem k předpolí Štefánikova mostu. Čítárna však nemá žádnou přímou vazbu na venkovní prostor a prominentnost její polohy lze pouze tušit díky světlíku ve zkosení čelní fasády. Charakter vnitřních prostor knihovny pak nelze vůbec posoudit pro jejich nedostatečné zdokumentování.

Další otazníky vyvolává vnější vzhled domu. Monumentální charakter nerozčleněné, vnitřní provoz nijak nereflektující hmoty ještě podtrhuje uniformně rytmizovaný sokl. Celá fasáda se vlastně stává jednolitou podnoží kostky archivního fondu. Tento motiv, na celém návrhu snad nejzajímavější, by si zasloužil podrobnější rozpracování. Není například vůbec jasné, z čeho jsou stěny této kostky - „srdce knihovny“. Jsou skleněné, aby bylo možné vidět sofistikovaný knihovnický systém? Nebo je jimi naopak posílen motiv ochrany fondu v podobě jakéhosi relikviáře?

Velké rozpaky ve mě budí zejména slepá čelní fasáda se sraženým rohem v místě římsy. Proporci použitých oken celé podnože pak považuji za vysloveně problematickou vzhledem k pražskému kontextu. Obávám se, že situaci pak nezachrání už ani „reliéfy, které by upozorňovaly například na průchod ze dvora nebo vstup do knihovny.“

Těžko říct, zda se autorovi podařilo ukázat „lehkou naivitu a mírně nabourat dnešní trochu až iracionální pragmatičnost“. S jistotou však ale nedosáhl svého cíle „[...] skrze paletu detailů předestřít pomyslnou koláž, která by v konečném důsledku mohla instituci pomoci stát se institucí nikoliv univerzální, ale institucí pražskou.“

Přes všechny výhrady se ale domnívám, že by práce Jakuba Srnky měla být přijata. Navrhuji hodnocení B.

Martin
Rusina

Digitálně podepsal
Martin Rusina
Datum: 2019.06.11
15:37:16 +02'00'